М А В З У:

Ўзбекистон Республикасининг ягона ер фонди ва ундан фойдаланиш.

Р е ж а:

1. Ўзбекистон Республикасининг ягона ер фонди ва унинг тоифалари.
2. Қишлоқ хўжалик ер турлари ва улардан фойдаланиш.
3. Ерлардан самарали фойдаланиш тушунчаси.

Ўзбекистон Республикасида ер - давлат мулки умуммиллий бойликдир, ундан оқилона фойдаланиш зарур, у давлат томонидан муҳофаза этилади. Давлат ернинг асосий хўжайини сифатида ер фондига эгалик қилиш, улардан тўғри фойдаланишни ҳам юритиши зарур Ўзбекистон Республикаси ер фонди ерлардан фойдаланиш мақсади ва тартибига кўра ўзига хос ҳусусиятларга эга бўлиб, улар Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 8-моддасига биноан **8 та** тоифага бўлинади.

1) Қишлоқ хўжалиги ерлари – қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ёки ана шу мақсадларга мўлжалланган ерлар;

2) аҳоли пунктларининг ерлари (шаҳарлар, посёлкалар ва қишлоқ аҳоли пунктларининг ерлари), шаҳар ва посёлка чегаралари доираларидаги, шунингдек, қишлоқ аҳоли пунктлари чегаралари доираларидаги ерлар;

3) саноат, транспорт, алоқа, мудоафа мақсадларида фойдаланиш учун мўлжалланган ерлар;

4)табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш, рекреация мақсадларида фойдаланиш учун мўлжалланган ерлар;

5) тарихий-маданий мақсадларда фойдаланиш учун мўлжалланган ерлар;

6) ўрмон фонди ерлари;

7) сув фонди ерлари;

8) захира ерлар.

Қишлоқ хўжалиги эхтиёжлари учун бериб қўйилган ёки шу мақсадлар учун белгиланган ерлар қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар деб ҳисобланади. Бу ерлар қишлок хўжалиги фаолият кўрсатиши учун зарур бўлган қишлоқ хўжалиги ерлари ва дарахтзорлар, ички хўжалик йуллари, коммуникациялар, ўрмонлар, берк сув ҳавзалари, бинолар ва иншоотлар билан банд бўлган ерларга ажратилади.
Ҳайдаладиган ерлар, пичанзорлар, яйловлар, бўз ерлар, кўп йиллик дарахтзорлар (боғлар, токзорлар ва бошқалар) эгаллаган ерлар қишлоқ хўжалиги ерлари жумласига киради. Қишлок хўжалигига мўлжалланган ерлар доимий ёки вақтинчалик эгалик қилиш ва фойдаланиш мақсадларида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш кооперативларига (ширкатларга), бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари, муассасалари ва ташкилотларига, фермер хўжаликларини ташкил этиш ва юритишкдеҳқонкхўжалигини, хусусий боғдорчилик, полизчилик ва чорвачиликни юритиш, жамоа боғдорчилиги ва ўзумчилиги учун Республика фуқароларига, ёрдамчи қишлоқ хўжалигини юритиш учун қишлоқ хўжалиги билан шуғулланмайдиган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга берилади.

Қишлоқ хўжалиги ерларини ирригация ва сувдан фойдаланиш тизимига асосланган сунъий суғориш қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этишнинг асоси ва ерлардан фойдаланиш ҳамда улар унумдорлигини оширишнинг шартидир. Қишлоқ хўжалигида фойдаланиш ва суғоришни таъминлай оладиган суғориш манбаси билан боғланган доимий ёки муваққат суғориш тармоғига эга бўлган ерлар суғориладиган ерлар жумласига киради. Суғориладиган ерлар махсус муҳофаза қилинади, уларни суғорилмайдиган ерлар сарасига утказиш алоҳида ҳолларда, тупроқ-мелиоратив ва иқтисодий шароитларни ҳамда ерларнинг сув билан таъминланганлигини, улардаги мавжуд сув ресурсларини ва бу сувларга белгиланган меъёрлаш эътиборга олиб, вилоят ҳокимлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишилган ҳолда амалга оширилади.

Шаҳар ва посёлка доирасидаги барча ерлар шаҳарлар ва посёлкалар ерларига киради. Қишлоқ аҳоли пунктларининг ерларига ер тузиш таркибида ана шу пунктлар учун белгилаб қўйилган чегаралари доирасидаги ҳамма ерлар киради.

Шаҳар ва посёлкалар ерлари таркибига шаҳар қурилиши ерлари, умумий фойдаланишдаги ерлар, қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган ерлар, дарахтзорлар эгаллаган ерлар, саноат, транспорт, алоқа, мудофаа ерлари ва бошқа мақсадга мўлжалланган ерлар, табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш, рекрацион ва тарихий-маданий мақсадларга мўлжалланган ерлар, сув фонди ерлари, захира ерлар киради. Қишлоқ аҳоли пунктларининг ерларига қишлоқ ва овул ўзини-ўзи бошқариш органлари тасарруфидаги, қишлоқ аҳоли пунктларининг қишлоқ хўжалиги ҳамда ўрмон хўжалиги корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари эгалигидаги ерлари киради.

Саноат ерлари жумласига саноат корхоналарига, жумладан ундирма саноат, энергетика корхоналарига ишлаб чиқариш ва ёрдамчи бинолар ҳамда иншоотлар қурилишига доимий фойдаланиш учун бериб қўйилган ерлар киради. Транспорт ерлари жумласига темир йул, ички сув транспорти, автомобил, ҳаво ва қувур транспорти корхоналари, муассасалари ва ташкилотларига транспорт иншоотлари, қурилмалари ва бошқа объектларни ишлатиш, сақлаб туриш, қуриш, қайта қуриш, таъмирлаш, такомиллаштириш ва ривожлантириш сохасида улар зиммасига юклатилган вазифаларни амалга ошириш учун доимий фойдаланишга бериб қўйилган ерлар киради. Алоқа ерлари жумласига алоқа линияларини ҳамда тегишли иншоотларни жойлаштириш учун алоқа, радиоэшиттириш, телевидение ва ахборот корхоналари, муассасалари ва ташкилотларига доимий фойдаланиш учун бериб қўйилган ерлар киради. Қуролли кучлар чегара, ички ва темир йул қушинларининг ҳарбий кисмлари, ҳарбий ўқув юртлари, корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг жойлашиши ҳамда доимий фаолияти учун бериб қўйилган ерлар мудофаа эҳтиёжлари учун мўлжалланган ерлар деб эътироф этилади. Бошқа мақсадлар учун мўлжалланган ерлар жумласига корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар фойдаланадиган, қишлоқ хўжалиги ерлари, аҳоли пунктлари, саноат, транспорт, алоқа, мудофаа, табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш, рекрацион ва тарих-маданият мақсадларига мўлжалланган ерлар таркибига, шунингдек ўрмон ва сув фондлари таркибига кирмаган барча қолган ерлар киради.

Сув хўжалиги эҳтиёжлари учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга белгиланган тартибда бериб қўйилган сув хавзалари (дарёлар, куллар, сув омборлари ва х.к.) гидротехника ва бошқа сув хўжалиги иншоотлари эгаллаб турган ерлар, шунингдек сув хавзаларининг кирғоклари ва бошқа сув объектлари бўйлаб ажратиб қўйилган зонадаги ерлар сув фонди ерлари жумласига киради.

Табиатни муҳофаза қилишга мўлжалланган ерлар жумласига белгиланган тартибда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга махсус мақсадлар учун берилган давлат қўриқхоналари, миллий ва дендрология боғлари, ботаника боғлари, заказниклар (овчиликка мўлжалланган ерлар бундан мустасно), табиат ёдгорлиги ерлари киради.

Касалликнинг олдини олиш ва даволашни ташкил этиш учун қўлай, табиий шифобахш омилларга эга бўлган, тегишли муассасалар ва ташкилотларга доимий фойдаланиш учун белгиланган тартибда бериб қўйилган ер участкалари соғломлаштириш ишлари учун мўлжалланган ерлар жумласига киради.

Аҳолининг оммавий дам олиши ва туризмни ташкил этиш учун тегишли муассасалар ва ташкилотларга берилган ерлар рекрация учун мўлжалланган ерлардир.

Тегишли муассасалар ва ташкилотларга доимий фойдаланиш учун бериб қўйилган тарихий-маданий қўриқхоналар, мемориал боғлар, мақбаралар, археология ёдгорликлари, тарих ва маданият ёдгорликлари жойлашган ерлар тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар қаторга киради.

Ўрмон хўжалиги эҳтиёжлари учун бериб қўйилган ерлар ўрмон фонди ерлари деб эътироф этилади. Ўрмонзорлар барпо этиш, жарликларнинг кенгайишини тўхтатиш, шаҳарлар ва саноат марказлари теварагида ихота ўрмонзорлар ва кўкаламзор майдонлар барпо этиш учун бошқа мақсадларга мўлжалланган ерлар ўрмон фонди ерлари таркибига белгиланган тартибда ўтказилиши мумкин.

Фуқаролар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга доимий эгалик қилиш ва фойдаланиш учун берилмаган барча ерлар захира ерлардир. Бундай ерлар жумласига доимий эгалик қилиш ва доимий фойдаланиш ҳуқуқи тугатилган ерлар ҳам киради.

Захира ерлар туман, шаҳарларнинг давлат ҳокимият органлари тасарруфида бўлади ва қишлоқ хўжалиги мақсадлари учун эгалик қилиш, фойдаланишга ва ижарага беришга мўлжалланади. Туман хокими маҳаллий аҳамиятга молик захира ерларнинг айрим участкаларини ўз қарори билан посёлка, қишлок ва овулларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тассаруфига бериши мумкин.

Ер фондининг тавсифи

Ўзбекистон Республикаси ер ресурсларининг 2015 йил 1 январ ҳолати тўғрисида Миллий ҳисобот Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси томонидан ҳисобот йилида корхона, муассаса, фермер хўжаликлари ва ташкилотларнинг ерларидаги барча ўзгаришлари тўғрисидаги маълумотлар асосида ҳамда туман, шаҳар ва вилоят ҳокимларининг қарорлари билан тасдиқланган йиллик ер ҳисоботларини республика бўйича умумлаштириш натижасида тузилди.

2015 йил 1 январ ҳолатига Ўзбекистон Республикасининг маъмурий чегарасидаги умумий ер майдони **44896,9 минг** гектарни ташкил қилади. Республика бўйича корхона, ташкилот, муассасалар, фермер хўжаликлари ва фуқароларнинг фойдаланишидаги жами ерлар **44892,4 минг** гектарни, шундан суғориладиган ерлар эса **4308,1 минг** гектарни ёки умумий ер майдонининг **9,6 фоизини** ташкил қилади.

Т/р	Ер фондининг тоифалари	Умумий ер майдон		Шу жумладан, суғориладиган ерлар	
		Жами	Фоиз ҳисобида	Жами	Фоиз ҳисобида
1	Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар	20417,0	45,48	4204,9	9,36
2	Аҳоли пунктларининг ерлари	219,6	0,49	50,2	0,11
3	Саноат, транспорт, алоқа, мудофаа ва бошқа мақсадларга мўлжалланган ерлар ерлар	905,1	2,02	12,4	0,03
4	Табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш ва рекреация мақсадларига мўлжалланган ерлар	76,0	0,17	0,9	0,002
5	Тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар	9,7	0,02		
6	Ўрмон фонди ерлари	9752,3	21,72	32,9	0,07
7	Сув фонди ерлари	832,4	1,85	4,6	0,01
8	Заҳира ерлар	12680,3	28,25	2,2	0,004
	Жами ерлар:	44892,4	100,0	4308,1	9,6

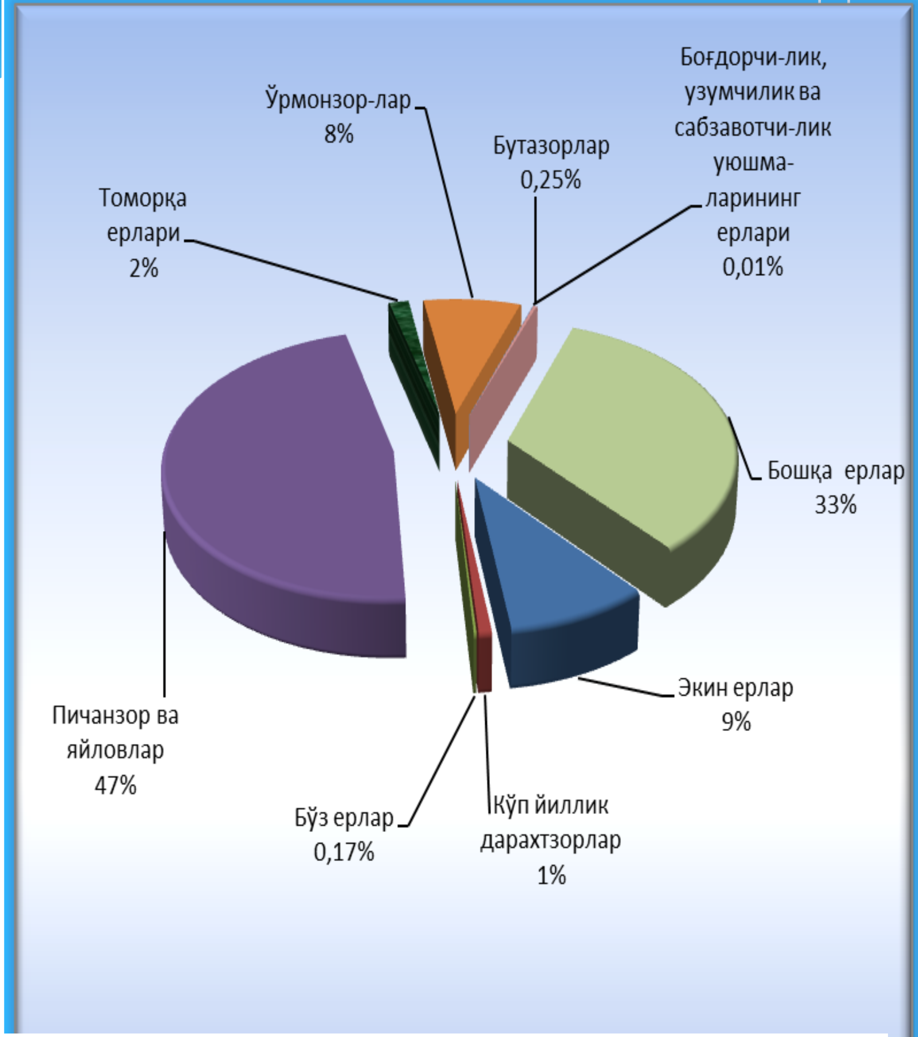

1.2- расм. 2015 йил 1 январ ҳолатига Ўзбекистон Республикаси ер фондининг ер турлари бўйича тақсимланиши

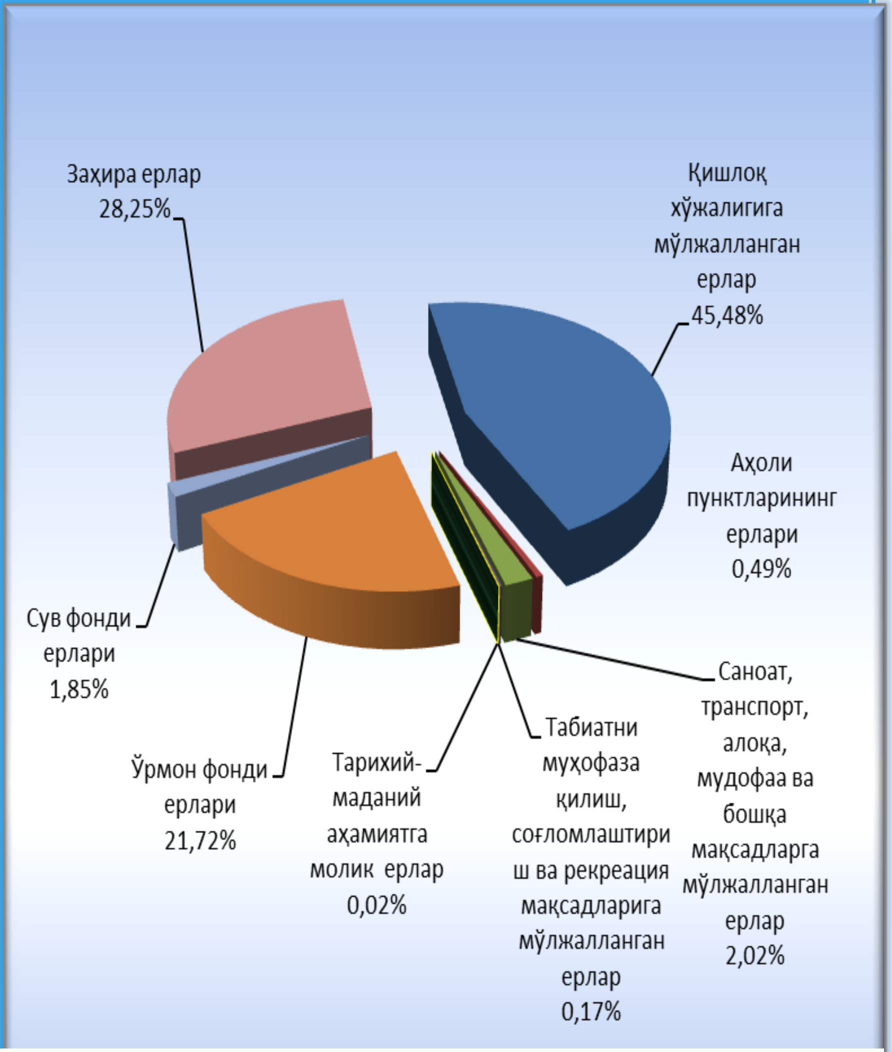

1.1- расм. 2015 йил 1 январ ҳолатига Ўзбекистон Республикаси ер фондининг тоифалари бўйича тақсимланиши

Ўзбекистон Республикасидаги жами фойдаланиладиган ерлар майдони

(минг га. ҳисобида)

Т/р	Республика, шаҳар ва вилоятларнинг номи	Умумий ер майдони		Экин ерлар		Кўп йиллик дарахтзорлар		Бўз ерлар		Пичанзор ва яйловлар		Жами қишлоқ хўжалик ерлари		Томорқа ерлари		Ўрмонзор-лар		Боғдорчи-лик, узумчилик ва сабзавотчи-лик уюшма-ларининг ерлари		Бутазорлар	Бошқа ерлар
		жами	шу жумладан суғориладигани	жами	шу жумладан суғориладигани	жами	шу жумладан суғориладигани	Жами	шу жумладан суғориладигани	Жами	шу жумладан суғориладигани	жами	шу жумладан суғориладигани	Жами	шу жумладан суғориладигани	жами	шу жумладан суғориладигани	жами	шу жумладан суғориладигани		
1	Қорақалпоғистон Республикаси	16656,1	508,7	417,0	417,0	8,9	8,9	10,2	10,2	5275,1	36,6	5711,2	472,7	47,2	35,0	1074,5	0,9	0,1	0,1	68,3	9754,8
2	Андижон	430,3	273,6	202,7	202,7	29,8	29,8	2,8	0,7	21,3	0,9	256,6	234,1	47,8	35,2	3,9	3,9	0,4	0,4		121,6
3	Бухоро	4193,7	275,0	200,8	200,8	19,9	19,9	6,9	6,9	2543,2		2770,8	227,6	58,5	45,4	335,1	1,8	0,3	0,2	45,4	983,6
4	Жиззах	2117,9	300,6	482,9	262,1	16,7	15,0	8,2	0,7	757,8		1265,6	277,8	31,7	18,0	164,1	4,8	0,1			656,4
5	Қашқадарё	2856,8	514,9	678,9	420,4	37,1	35,0	22,2	4,7	1415,3	0,1	2153,5	460,2	79,5	48,9	155,7	5,5	0,3	0,3		467,8
6	Навоий	10937,5	123,5	110,6	90,7	11,1	10,7	6,9	6,7	8745,6		8874,2	108,1	19,4	13,4	1263,2	1,7	0,6	0,3		780,1
7	Наманган	718,1	282,2	194,5	194,5	41,0	41,0	2,3	2,3	152,4		390,2	237,8	48,8	39,9	24,1	4,4	0,1	0,1		254,9
8	Самарқанд	1677,3	379,6	434,9	252,8	61,4	57,7	5,4		793,8		1295,5	310,5	86,2	62,7	13,1	6,1	0,7	0,3		281,8
9	Сурхондарё	2009,9	325,8	280,9	241,0	32,6	31,2	0,3		830,9		1144,7	272,2	62,5	50,3	233,8	3,3				568,9
10	Сирдарё	427,6	287,8	250,3	250,3	7,1	7,1	10,5	10,5	20,5		288,4	267,9	19,2	15,2	4,5	4,6	0,1	0,1		115,4
11	Тошкент	1525,4	398,0	335,9	301,7	45,2	36,7	0,8	0,4	436,1	1,4	818,0	340,2	62,3	51,4	82,8	2,7	3,7	3,7	2,1	556,5
12	Фарғона	700,5	367,3	247,8	247,8	48,2	48,2			23,5	4,0	319,5	300,0	71,5	52,9	14,7	13,5	0,9	0,9		293,9
13	Хоразм	608,2	266,2	206,0	206,0	12,9	12,9	3,8	3,8	110,1		332,8	222,7	51,2	43,1	57,6	0,3	0,1	0,1		166,5
14	Тошкент ш.	33,1	4,9	0,4	0,4							0,4	0,4	7,2	4,1	0,4	0,4				25,1
	Жами:	44892,4	4308,1	4043,6	3288,2	371,9	354,1	80,3	46,9	21125,6	43,0	25621,4	3732,2	693,0	515,5	3427,5	53,9	7,4	6,5	115,8	15027,3

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар

Қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун бериб қўйилган ёки ана шу мақсадлар учун белгиланган ерлар қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар ҳисобланади.

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар қишлоқ хўжалигини юритиш учун зарур бўлган қишлоқ хўжалиги ерлари ва дарахтзорлар, ички хўжалик йўллари, коммуникациялар, ўрмонлар, ёпиқ сув ҳавзалари, бинолар, иморатлар ва иншоотлар эгаллаган ерларга ажралади.

Шунингдек, ҳайдаладиган ерлар, пичанзорлар, яйловлар, бўз ерлар, кўп йиллик дарахтзорлар (боғлар, токзорлар, тутзорлар, мевали дарахт кўчатзорлари, мевазорлар ва бошқалар) эгаллаган ерлар ҳам қишлоқ хўжалиги ерлари жумласига киради.

Республикада қишлоқ хўжалиги корхоналари ва ташкилотларининг сони фермер хўжаликлари билан биргаликда олганда 2015 йил 1 январ ҳолатига кўра, **82245 та** бўлиб, уларга бириктириб берилган ерларнинг умумий ер майдони **20417,0 минг** гектарни, шу жумладан қишлоқ хўжалик ер турлари майдони эса **15594,3 минг** гектарни, шундан **3707,5 минг** гектари суғориладиган ерларни ташкил қилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг **45,5 фоизини** қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар эгаллаган бўлиб**,** қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришда асосий восита ҳисобланади.

Республика ҳудудида қишлоқ хўжалиги мақсадларига мўлжалланган ерларнинг тақсимланиши табиий-иқлим омилларига биноан белгиланади.

Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар бўйича суғориладиган қишлоқ хўжалик ер турларининг тақсимланиши. (% ҳисобида)

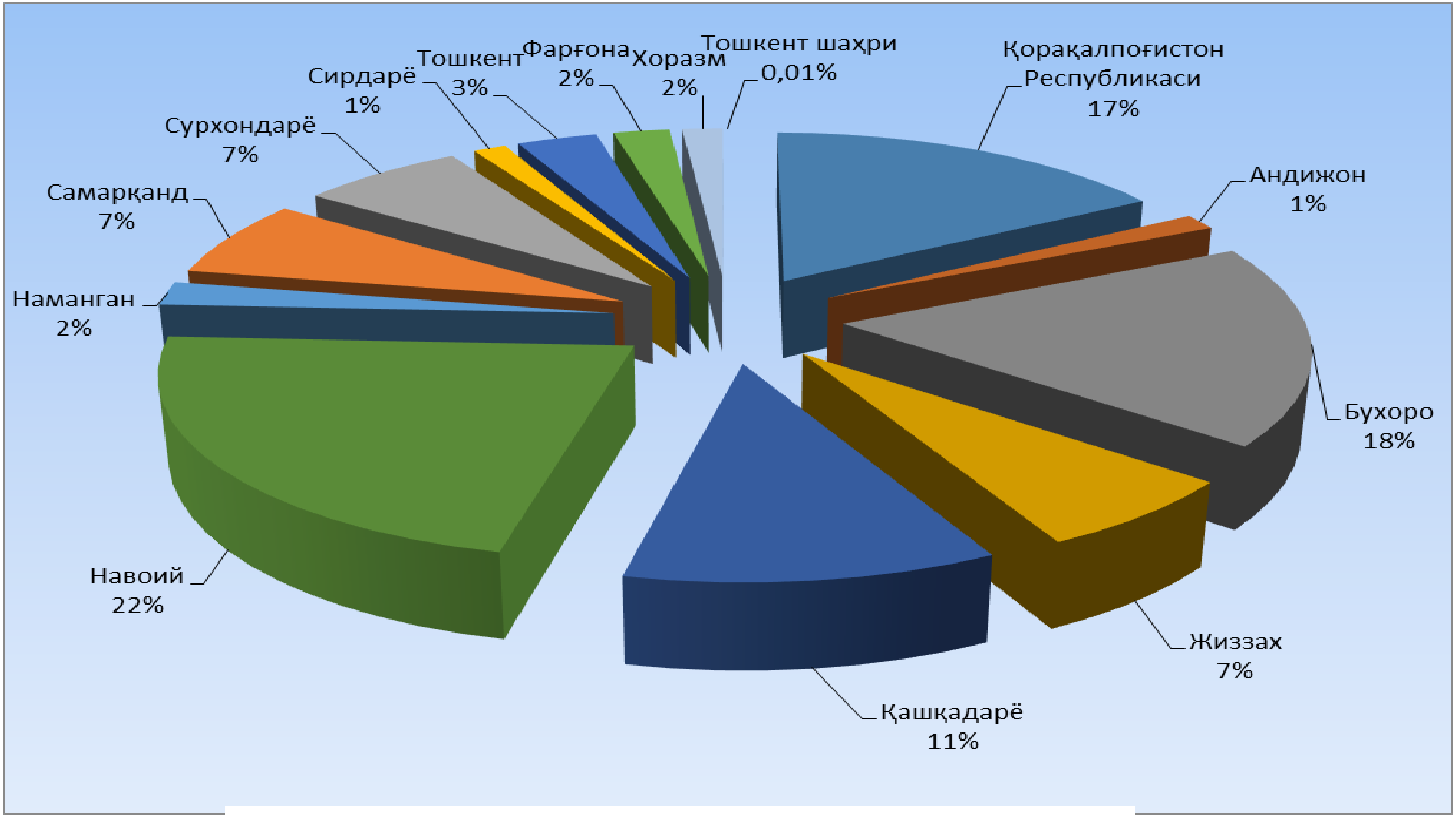

Аҳоли пунктларининг ерлари

Аҳоли пунктларининг ерлари маъмурий-ҳудудий бирлик бўлиб, давлат ер фондининг бошқа тоифаларидан ўзига хос хусусиятлари, ҳуқуқий ҳолати, фойдаланишнинг асосий мақсадига кўра ажралиб туради, уларга шу мақсадлар учун қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган шаҳар (посёлка) ва қишлоқ аҳоли пунктлари ерлари киритилган. Аҳоли пунктлари ерларининг 2015 йил 1 январ ҳолатига умумий ер майдони **219,6 минг** гектарни ёки жами ерларнинг **0,49 фоизини** ташкил қилади. Аҳоли пунктлари ерларининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича тақсимланиши 1.1.2.1-жадвалда кўрсатилган.

Аҳоли пунктлари ерларининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича тақсимланиши

(минг га. ҳисобида)

Т/р	Республика, шаҳар ва вилоятларнинг номи	Умумий ер майдони		Экин ерлар		Кўп йиллик дарахтзор- лар		Бўз ерлар		Пичанзор ва яйловлар		Жами қишлоқ хўжалик ерлари		Томорқа ерлар	Ўрмонзорлар		Боғдорчилик-узумчилик ва сабзавотчилик уюшмаларининг ерлари		Бутазорлар	Бошқа ерлар
		Жами	шу жумладан суғориладиган и	Жами	шу жумладан суғориладиган и	жами	шу жумладан: суғориладиган и	жами	шу жумладан суғориладиган и	жами	шу жумладан суғориладиган и	жами	шу жумладан суғориладиган и	Жами	жами	шу жумладан суғориладиган и	жами	шу жумладан суғориладиган и		
1	Қорақалпоғистон Республикаси	37,1	5,9	0,2	0,2					5,2		5,4	0,2	11,7						20,0
2	Андижон	12,0	4,7											6,8	0,2	0,2				5,0
3	Бухоро	7,8	0,7			0,1	0,1					0,1	0,1	1,3						6,4
4	Жиззах	10,3	2,1							0,4		0,4		3,0	0,1	0,1	0,1			6,7
5	Қашқадарё	11,4	3,9	0,5	0,4	0,1	0,1			0,3		0,9	0,6	4,9	0,3	0,1	0,2	0,2		5,1
6	Навоий	15,8	0,7			0,1	0,1			4,2		4,3	0,1	1,0						10,5
7	Наманган	17,6	6,9	0,2	0,2	0,3	0,3			0,1		0,6	0,5	8,1	0,1	0,1				8,8
8	Самарқанд	19,2	4,7			0,2	0,2			0,7		0,9	0,1	6,4	0,1	0,1	0,1	0,1		11,7
9	Сурхондарё	10,6	2,4			0,1	0,1					0,1	0,1	3,3						7,2
10	Сирдарё	8,0	2,1											1,9	0,8	0,8	0,1	0,1		5,2
11	Тошкент	38,2	6,4	0,2	0,2					1,3		1,5	0,2	7,8	0,8	0,3				28,1
12	Фарғона	16,7	4,2	0,1	0,1							0,1	0,1	6,7	0,3	0,3	0,1	0,1		9,5
13	Хоразм	6,4	1,5											2,3	0,1	0,1				4,0
14	Тошкент ш.	8,5	4,1											7,2						1,3
	Жами:	219,6	50,2	1,2	1,1	0,9	0,9			12,2		14,3	2,0	72,4	2,8	2,1	0,6	0,5		129,5

Саноат, транспорт, алоқа, мудофаа ва бошқа мақсадларга мўлжалланган ерлар

Бундай ерлар жумласига саноат корхоналарига, шу жумладан кон саноати, энергетика корхоналарига ишлаб чиқариш ва ёрдамчи бинолар ҳамда иншоотлар қуриш учун доимий фойдаланишга берилган, темир йўл, ички сув транспорти, автомобиль, ҳаво ва трубопровод транспорти; алоқа линияларини ҳамда уларга тегишли иншоотларни жойлаштириш учун алоқа, радио эшиттириш, телевидение ва ахборот, қуролли кучлар, чегара, ички ишлар ва темир йўл қўшинларининг ҳарбий қисмлари, ҳарбий ўқув юртлари, корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари жойлашган, мудофаа эҳтиёжлари учун мўлжалланган ерлар ва бошқа мақсадларда фойдаланиш учун юридик шахсларга берилган ерлар киради. Саноат, транспорт, алоқа, мудофаа ва бошқа мақсадларга мўлжалланган ерларнинг 2015 йил 1 январ ҳолатига умумий ер майдони **905,1 минг** гектар ёки Республика ер фондининг **2,02 фоизини** ташкил қилади.

Саноат, транспорт, алоқа, мудофаа ва бошқа мақсадларга мўлжалланган ерлар

(минг га ҳисобида)

Т/р	Республика, шаҳар ва вилоятларнинг номи	Умумий ер майдони	Экин ерлар	Кўп йиллик дарахтзорлар					Пичанзор ва яйловлар	Жами қишлоқ хўжалик ерлари	Томорқа ҳамда боғдорчилик-узумчилик ва сабзавотчилик уюшмаларининг ерлари	Ўрмонзорлар	Бошқа ерлар
				Жами	шу жумладан								
					Боғлар	узумзорлар	тутзорлар	мевали кўчатзорлар ва бошқа дарахтзорлар					
1	Қорақалпоғистон Республикаси	186,9							0,1	0.1	0,1	0,1	186,6
2	Андижон	17,7									0,4		17,3
3	Бухоро	141,5	0,1	0,2	0,1			0,1	55,9	56,2	0,3	0,6	84,4
4	Жиззах	25,8	0,1						7,6	7,7		0,4	17,7
5	Қашқадарё	66,0	0,1	0,2	0,1	0,1			9,0	9,3	0,1	2,9	53,7
6	Навоий	55,3		0,1	0,1				1,2	1,3	0,6		53,4
7	Наманган	51,0	1,0	0,7	0,6	0,1			15,6	17,3	0,3	0,2	33,2
8	Самарқанд	82,8	0,1	0,1	0,1				54,2	54,4	0,6	0,3	27,5
9	Сурхондарё	103,5	0,1						17,1	17,2		8,1	78,2
10	Сирдарё	10,6	0,2							0,2			10,4
11	Тошкент	75,2	1,9	0,6	0,5	0,1			3,2	5,7	4,2	0,5	64,8

Табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш ва рекреация мақсадларига мўлжалланган ерлар

Табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш ва рекреация мақсадларига мўлжалланган ерларга- давлат қўриқхоналари, миллий тарихий-табиий ва ёдгорлик боғлари, заказниклар, табиат ёдгорликлари, дендрология боғлари, ботаника боғлари, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар эгаллаган, табиий даволаш омилларига эга бўлган ерлар, шунингдек оммавий дам олиш ва туризм учун фойдаланишга берилган ер участкалари киради. Бу тоифадаги ерлар майдонининг асосий қисмини қўриқхоналар ва миллий ҳамда дендрология боғлари эгаллайди. Буларнинг барчаси алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудлар ҳисобланади ва уларнинг фойдаланиш мақсадига зид фаолият таъқиқланади. Мақсади - табиий жараён ва ҳодисаларни, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш, уларнинг нодир ва ноёб турларини табиий ҳолатда сақлаб қолиш, сонини кўпайтириш ва ўрганиш, табиий шифобахш омилларга эга бўлган ерларда касалликларнинг олдини олиш ва даволашни ташкил этиш, туризм ва аҳолининг оммавий дам олишини ташкил этишдан иборатдир.

Табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш ва рекреация мақсадларига мўлжалланган ерларнинг 2015 йил 1 январ ҳолатига умумий майдони **76,0 минг** гектарни ташкил қилади.

Тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар

Тарихий–маданий аҳамиятга молик ерлар жумласига тарихий-маданий қўриқхоналар, мемориал боғлар, мозорлар, археология, тарих ва маданият ёдгорликлар тегишли муассасалар ҳамда ташкилотларга доимий фойдаланишга берилган ерлар киради ва алоҳида муҳофаза қилинади. Республикамизда тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар жуда кўп бўлиб, тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар, алоҳида муҳофазага муҳтож бўлиб, унда жаҳон аҳамиятига эга бўлган тарихий, археологик, меъморлик ва бадиий ҳамда маданий ёдгорликлар сақланади. Жумладан, Бухоро, Самарқанд, Хива, Қўқон, Шахрисабз ва Термиз шаҳарларида жойлашган тарихий топилма ва археологик манбалар Республикамиз ҳудудида такрорланмас бойликлар мавжудлигини кўрсатади. Бундай бетакрор тарихий ёдгорликлар халқимиз ва она еримизнинг олтин фонди сифатида асраб-авайлаб келинмоқда.

Тарихий-маданий аҳамиятга молик ерларнинг 2015 йил 1 январ ҳолатига умумий ер майдони **9,7 минг** гектарни ташкил қилади.

Ўрмон фонди ерлари

Ўрмон фонди ерлари – алоҳида экологик ахамиятга эга бўлиб, ўрмон билан қопланган, шунингдек, ўрмон билан қопланмаган бўлса ҳам, ўрмон хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ерлардир. Ўрмон фонди ерларининг 2015 йил 1 январ ҳолатига умумий ер майдони **9752,3 минг** гектарни ёки жами ер майдонининг **21,7 фоизини** ташкил қилади.

Ўрмон фонди ерларининг Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар бўйича тақсимланиши. (% ҳисобида)

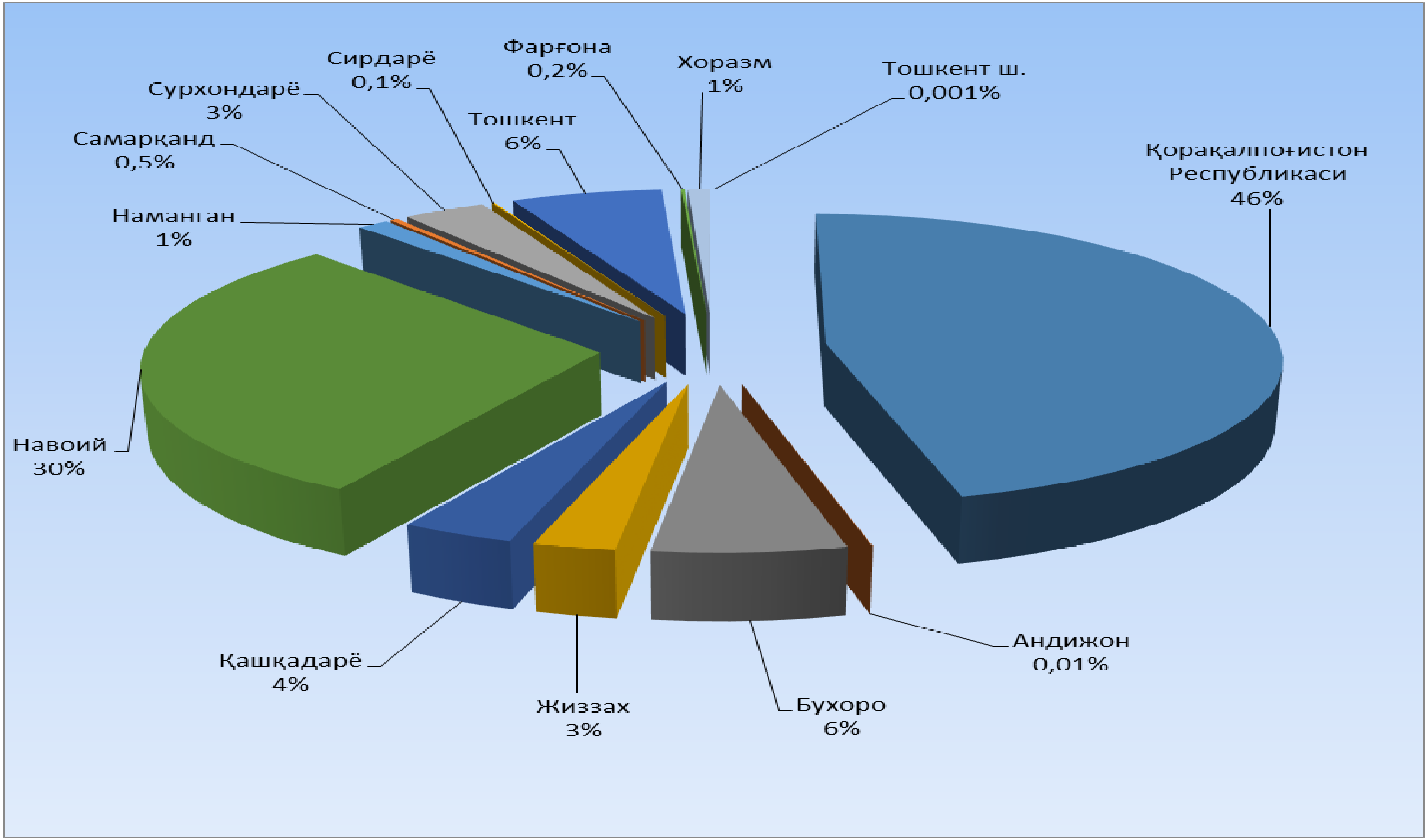

Сув фонди ерлари

Сув ҳавзалари, дарёлар, кўллар, сув омборлари, гидротехник ва бошқа сув хўжалиги иншоотлари эгаллаб турган, шунингдек сув ҳавзалари ва бошқа сув объектларининг қирғоқлари бўйлаб ажратилган минтақадаги сув хўжалиги эҳтиёжлари учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга белгиланган тартибда берилган ерлар сув фонди ерлари тоифасига киради.

Сув фонди ерлари 2015 йил 1 январ ҳолатига жами **832,4 минг** гектарни ёки умумий ер майдонининг **1,85 фоизини** ташкил қилади.

Заҳира ерлар

Заҳира ерларга эгалик қилиш, фойдаланиш ҳамда ижара мақсадида юридик ва жисмоний шахсларга берилмаган ҳамда бошқа ер тоифаларида ҳисобга олинмаган барча ерлар киради. Заҳира ерлар асосан қишлоқ хўжалиги мақсадлари учун эгалик қилишга, фойдаланишга ва ижарага беришга мўлжалланади. 2015 йил 1 январ ҳолатига кўра заҳира ерларининг умумий ер майдони **12680,3 минг** гектар ёки умумий ер майдонининг **28,2 фоизини** ташкил этади.